

nas, quae in eo λόγον συντελεῖ rationes perficit ac consummat, quando conversas gentes gentibus addit & eas multiplicat, ut inde oriatur numerus sibi constans & τέλειος seu perfectus *Ef. IX, 3. C. LVI, 8. LX, 5.* aliisque locis pluribus, quae de magno numero gentium ad DEV M conversarum agunt. Meretur hic legi PHIL. NICOLAI *historia Regni Christi L. I. C. I. seqq.* qui Liber alioqui eruditus calculum ab Ecclesia nostra multo majorem tulisset, nisi calculum diei extremae adeo incertum pro certo vir pius ibi inseruisset.

## XII.

Optandum vero nunc esset, ut ille magnus *creatorum ac vocatorum*, nec non *conversorum ac fidelium* numerus coincideret cum numero *salvandorum*: verum aliter se rem habere oraculum nostrum probat, quandoquidem Apostolus describit Deum porro tanquam λόγον συντέμνοντα, καὶ λόγον συντετμημένον ποιῶντα, rationes subtractentem & rationes abbreviatas seu decurtatas facientem. Qui λόγον per verbum exponunt, non possunt non in inextricabiles difficultates incidere, quid per verbum abbreviatum intelligi debat? Quando nunc *comminationes abbreviatas*, nunc *promissiones*, nunc *praecepta Dei* in compendium contracta, intelligunt. Sic ZEGERV ad h. l. Deum abbreviare verbum existimat, dum universam legem omnesque Prophetas in Evangelio salutis praeceptis charitatis complexus sit: incommodate sane, obscure, praeter scopum & ipsam veritatem. *Bibl. Crit. in h. l.* Nonnulli ad rem respiciunt *promissam* aut *comminationibus expositam*, eamque breviori tempore, quam credatur, eventuram describi existimant: sed minus apte. BARTHOLDVS WESTHEMERVS, inter multos alioqui non pessimus, hic audiatur: *Verbum abbreviatum faciet, hoc est, certam & firmam rem, id est, certissime faciet.* Et istis per Metaphoram usus est Paulus de Christo, quod Deus brevem quidem